

Tomáš Okurka, Průmyslové a všeobecné výstavy v Čechách 1891 – 1914.

Aktéři a jejich motivace.

(Posudek disertační práce)

Disertační práce Mgr. Tomáše Okurky se zabývá zajímavou a závažnou problematikou průmyslových a všeobecných výstav v Čechách na sklonku 19. a počátkem 20. století. Z hlediska chronologického i věcného je však zpracovaná tematika širší. Autor se vrátil v úvodní části k domácím podnikům tohoto typu v 18. i v první polovině 19. století a sledoval také některé zahraniční výstavy především v západní Evropě, které ovlivnily výstavnictví i v Čechách.

Struktura práce je promyšlená, metodologicky ani heuristicky se jí nedá nic podstatného vytknout. Autor seznamuje čtenáře s hospodářskými, společenskými i politickými předpoklady, které vedly k pořádání významných průmyslových i všeobecných výstav i menších regionálních nebo jinak specializovaných přehlídek. V úvodu se autor věnoval tak, jak ukládají vžitě zásady disertační práce, stavu bádání o zvoleném tématu. Prokázal při tom důkladnou znalost zahraniční i domácí odborné literatury, archivních i publikovaných pramenů. Pochopitelně, že by bylo možno využít i některé další nepublikované prameny, např. autobiografie pořadatelů a návštěvníků výstav (řada jich je uložena v Archivu Národního technického muzea v Praze ve Sbírce rukopisů aj.). Podobných pramenů by bylo možno uvést řadu, závěry práce by to však příliš neovlivnilo a příprava textu by se neúměrně prodloužila. Pro potřeby disertace si autor definoval některé základní pojmy a typologii, kterou potom důsledně využíval.

Tematicky práci uvádí kapitola „Příbuzná média“, která je velmi zajímavá, i když právě v ní vycházel autor především z literatury a jeho závěry nejsou tak originální jako v dalších částech. Zájem o galerie, muzea a umělecké výstavy byl nepochybně projevem celkových proměn životního stylu, které přinesly i oblibu průmyslových výstav, jejich analýza by však vydala na samostatnou práci a vyžadovala také zohlednit výsledky umělecko-historického bádání. Záslužné ovšem je, že autor upozornil na uměleckou součást všeobecných a také průmyslových výstav.

Velmi hodnotné a zdařilé jsou rozsáhlé části III. Aktéři a IV. Motivy a cíle. Jejich vnitřní struktura, způsob interpretace i závěry jsou přesvědčivé a v mnoha ohledech i průkopnické. Lze ocenit také zařazení řady regionálních výstav, které zůstávaly stranou soustavného badatelského zájmu. Autora zaujaly především regionální výstavy konané v západních a severozápadních Čechách, což nepochybně souviselo s jeho předchozími odbornými pracemi. Pozornost by si do budoucna zasloužily i východní a jihovýchodní Čechy, např. Hlinsko a jeho okolí.

V práci je třeba také ocenit komparativní přístup k českým a německým výstavním aktivitám v období, kdy národnostní konflikty ovlivňovaly nejen politický, ale také kulturní, hospodářský i společenský život. Tato část práce dokládá rozsáhlé znalosti i interpretační schopnosti autora velmi přesvědčivě. Navíc ukazuje, že fenomén výstavnictví nelze objasnit jen v hospodářské, politické nebo třeba osvětové rovině, ale že je nutné vedle všech uvedených oblastí sledovat také proměny životního stylu v celém jejich rozsahu.

Disertační práce může vyvolat otázky, zda jednotlivým výstavám byla věnována pozornost úměrná jejich významu. Kupříkladu pražská národopisná výstava by si možná zasloužila větší prostor, ale to může být vždy předmětem diskuze. (V této souvislosti není přesné tvrzení na s. 62, že výstavní plakát pro tuto výstavu navrhoval stejně jako v případě Zemské jubilejní V. Hynais.) Každá průkopnická práce vyvolává otázky, což ovšem nesnižuje její cenu.

Disertační práci Mgr. Tomáše Okurky doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat známkou výborně.

V Praze 19. 6. 2012

Doc. PhDr. Pavla Vošahlíková, DrSc.